

რეზი

1990
შაბათი
3
ნომერი
№132 (10369)
წასი 8 კაპ.

გაზეთი გამოდის 1990 წლის 1 მარტიდან

სს. კპ წევრების საპალაო კომიტეტისა და სახალხო დემოკრატია საპალაო და რედაქციის საგზოაღმოსვლელი ორგანო

დამოკრძობა — ჩვენი საზრუნავი

დემოკრატია—თავისუფლებისაკენ მავალი საქათ-
ველთა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პრობლემაა...
ქართული, რომ შეეძლოს ნახევარ შეილსად გაჩენის
—სტრას ქირქილი... ბავშვთა ხიკვილიანობის მაღალი
ჩაჩვენებელი რესპუბლიკაში, განსაკუთრებით ზუგდი-
დში, გახშირდა მშობიარეთა მათოლოგიური მოვლენ-
ებ...
ამ საფიქრალმა მიგვიყვანა რაიონული ხაგადმყო-

ვოს სამშობიარო განყოფილებაში. ბირქუში კედლები
პირქუშ ამინდს ეხშიანება... კიბე მეორე სართულს
აუყვება განყოფილებისაკენ, კიბის ქვეშ რაღაცის
მაშენება დაუწყიათ, ნაგავს და სამშენებლო ნარჩენ-
ებს აწყდება მწერა—ჩვეულებრივი სურათი, ყოველ
ნაბიჯზე რომ გააბატონა საბჭოთა სისტემაში. კიბის
თავზე სარკმლიდან თავგაშოყოფილი ქალების საუბარი
შეუღლებთან, ახლოდებთან ციხის ახოციციას იწ-
გავს... ნუთუ ყოველივე ეს გადმოგვყვება მომავალში...

საუბარი რაიონის მთავარ
შეამ-გინეპოლოგ მარინა
ჯივინასთან:

მომავლის კარიგჭესთან

—ჩვენ არის გამოწვეული ამ
ბოლო დროს მშობიარობის ხერ-
თა გატულებების პროცენტის
ზრდა?

ზელო, რომ ვიცოდეთ, სად რა
მდგომარეობაა, უნდა იყოს ტრა-
ნსპორტი, აუცილებლად სიჭირათ
ამ განყოფილებას ჰქონდეს ცალ-
კმ ტრანსპორტი. უნდა გქონდეს
ეს აგრეთვე სისხლის გაღსების
პატარა სადგური. ბევრჯერ ხდებ-
ა, რომ შოდის რეზუსტურყოფ-
ითიანს ქალი, იძულებული ვართ
სხვაგან გადავიყვანოთ.

ბულუა:

რომელ ნორმალურ შემთხვა-
ზეა ლიბარია, როცა არც ერთ
საავადმყოფოში ცხელი წყალი
არ არის, არც არასოდეს ყოფი-
ლა. რამდენჯერ დაისვა ამის
შესახებ საკითხი სათანადო ინს-
ტაციებში, მაგრამ უშედეგოდ.
თბოქურნეობის ერთი მუშაკი
შეებულებაში რომ გავიდა, შემ-
ცვლელი ვერ იპოვეს და ამის
გამო სარეცხს ორ დღეში ერთს-
ელ რეცხავდნენ. ეს ელემენტარ-
ული ამბავია, რაც შეეხება აღ-
ურეილობას, ეს ყველაფერი ტირს.
ჩვენზე უარესი საავადმყოფოე-
ბი მოსკოვის ზოგიერთ უბანშიც.
ეს სისტემის ბრალია, ამას რომ-
ელიმე ცალკეულ პიროვნებას
ვერ დაეპარალებო. გნებავთ იგ-
ივე შეკეთების საკითხი. გამოვი-
ჭერთ ერთ მშენებელს, საყვედუ-
რებით ავავსებთ, ეს საქმეს აღ
არ შევლის. ამ შიგლითად ბათ-
აშზე უხდიან კაბიკებს, მაშინ
როცა კერძოდ ეს საშუალო 6-7
მანეთია. ბუნებრივია, არ ყოფი-
ლებათ მუშაველი, არც სამშენებ-
ლო მასალებია—როგორც მშენე-
ბლები ამბობენ. ჩემი აზრით,
გაუმართლებელია ამხელა საავა-
დმყოფო-კომბინატების არსებობა.
მომავალი ალბათ პატარა, სპეც-

ცხადია, უარყოფით გავლენას
ახდენს ალკოჰოლიზმი, ნარკომა-
ნია, სხვა სოციალური მოვლენები.
არ გამოირჩევა რადიკალური
ფონი. არ ვიცი სხვის რას და-
ვებრალით გახშირება ანევიმის,
თვითნებური ამორტების.
თუ გვიანდა ჩანმართული ბავშვი
დაბადდა, ქალი უნდა იყოს
ჩანმართული. ხშირად მომავალი
დედა სრულფასოვანად ვერ იყვ-
ება, აუცილებელია რეჟიმის და-
ცვა და სხვა.

ხშირად სარედაქციო წარით
რესპუბლიკური ხაგადმყოფობ
სამშობიარო განყოფილების გა-
ხსნაზე გვეკითხებიან. ხაზგადო-
ვებამ იცის, რომ იქ მიმდინარე-
რობს შეკეთების სამუშაოება უკ-
ვე ყარვა ხანია, გახსნა კი ჭიან
ურდება. ამის თაობაზე გვეხუ-
ბრა ხსენებული საბადამდგომო
მედიცის მოადგილე გოჩა

ილიზებულ კლინიკებს ვუთგენ-
ის.

—ხაზგადოვებს ინტერესებს,
მაინც როდის დამთავრდება შეკე-
თება სამშობიარო განყოფილება-
ში?

—არ ვიცი. გაკეთებულია ჰი-
ტოთადი სამუშაოების 70-80 პრო-
ცენტი. დარჩა შობარეკეთების და
სხვა სამუშაოები, როდის დამთა-
ვრდება არ ვიცი.

ჩვენთან აღამინის ჩანმართელ-
ობით დაინტერესების სისტემა
არ არსებობს. მაგალითად, აშშ-
ში არსებობს ჩანმართელობის
დაცვის სადაზღვეო სისტემა. ვერ
ერთი დამზღვევი დაინტერესებ-
ულია რომ ყველა ჩანმართელი
იყოს, თვით პიროვნებაც ზრუნ-
ავს თავის ჩანმართელობაზე იმ
მხრივაც, რომ თუ სივარტბ
ქნება, ამ თუ წინაში იმატებს
გაღსახადი მეტია. ექიმიც დაინ-
ტერესებულია, დროულად და-
რისხიანად უმუქრნალოს ავადმ-
ყოფს, რადგან თუ მას დროზე
მეტ ხანს მოუწია საავადმყოფო-
ში ყოფნა, ზედმეტი ხარჯები
ექიმს ეჭურება.

ჩემი აზრით, უნდა მოხდეს ჩან-
მართელობის დაცვის სადაზღვეო
სისტემის შემოღება. ასეთ დროს
მე პროცენტს ხელის სახელმწიფო,
დანარჩენს სადაზღვეო სააგენ-
ტო, ხოლო სულ მცირეს ავადმყო-
ფი. შოლიანად ფასიან სისტემა-
ზე გადასვლა ძვირი დაუჭდება.
ავადმყოფს. ამიტომ მედიცინის
დონემ რომ აიწიოს, ქვეყანა უნდა
მოლონიერდეს.

ასეთი აზრება ბუნებრივია,
როცა ჩვენი ქვეყანა მომავლის
კარბეჭესთან დგას. მომავლისა,
რომელმაც უნდა განახლოს რო-
გორც ჩვენი სული, ასევე ჩვენი
ფიზიკური ყოფა.
მ. ტაბაღაძე.

პრესკონფერენცია საერთაშორისო პრესსენზრში

80 მომთმობარს თბილისში სი-
სტუმრო „აქარაში“ მოწყობილ
საერთაშორისო პრესკონფერენცია
გამართა საქართველოს უზენაესი
საბჭოს დეპუტატთა არჩევნებში
ცენტრალური საარჩევნო კომი-
სიისა და საარჩევნო ბლოკის
„მრგვალი“ მაგილა—თავისუფ-
ლი საქართველოს“ წარმომადგე-
ნელთა პრესკონფერენცია, რომ
მელმაც არჩევნებში, წინასწარ
გამოანგარიშებით, ხმების ყველა
ზე მეტი რაოდენობა დაავრთა.

პრესკონფერენციაზე გამოვიდა
ცენტრალური საარჩევნო კომი-
სიის თავმჯდომარის მოადგილე
თენგიზ სიგუა, რომელმაც შეკ-
რებილთ გააცნო საარჩევნო ოლ-
ქებიდან შეღებული კენჭისყრის
შედეგების ბოლო მონაცემები.

შემდეგ მასობრივი ინფორმა-
ციის საშუალებათა წარმომადგე-
ნლების ყურადღების ცენტრში
აღმოჩნდა „მრგვალი“ მაგილის
სპიკერი ზვიად გამსახურდია. მან
უპასუხა ადგილობრივი და საზღ-
ვარგარეთული ტურნალისტების
მრავალ კითხვას და კიდევ ერთ-
ხელ დადასტურა, რომ საარჩე-
ვნი ბლოკი, რომელსაც იგი ხელმძ-
ღვანელობს, ერთგულობს დემოკ-
რატიასა და საქართველოს სანე-
ლმწიფო დამოუკიდებლობის აღ-
დგენისათვის ბრძოლის იდეა:

აღინიშნა, რომ დიდი და დამა-
ბული მუშაობა უნდა გასწიონ
სახელმწიფო სტრუქტურებისა და
ინსტიტუტების ძირეული რეორ-
განიზაციისათვის, რომლის სწ-
ყისი ეტაპი ახლად არჩეული
უზენაესი საბჭოს პირველი სე-
სიის შემდეგ იქნება საქართვე-
ლოს დამოუკიდებლობის შესა-
ხებ დეკლარაციის გამოცხადება.

საუბარი ეტებოდა იმას, რომ
კონკრეტულ ნაბიჯებს საზოგადო-
ებრივ-პოლიტიკური ცხოვრების
იმა თუ იმ დარგში განსაზღვრავს
მხოლოდ და მხოლოდ პარლა-
მენტის დეპუტატთა კოლეკტი-
რა ძალისხმევა. შეიფასა რა არ-
ჩევნებში თავისი ბლოკის გამა-
რჩევა, ზვიად გამსახურდიამ
ხაზგასმით აღნიშნა, რომ ეს უკე-
ველად მნიშვნელოვანა წინ გადა-
ღმული საბადა ხაჭათაველის
სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებ-
ლობას მოღწევის გზაზე.

საინფორმაციო სააგენტო
საქართველო.

საავადმყოფო
მარტოველი
გობალითიქა

სახალხო დემოკრატია საპალაო საგზოაღმოსვლელი

საყოფასსოვრებო საგართალღარღვევათა პროფილაქტიკისათვის

გახშირდა სიმართალღარღვე-
ბა შურისძიების ნიადაგზე. აღფ-
ლო ბქეს ფაქტებს, როცა ასეთი
ჩიხებით ანადგურებენ მოქალაქე-
თა პირად საკუთრებას, სახლ-
ქებს და ზოგ შემთხვევაში მუშ-
ატრონებს შინ გაყიდვასაც კი
შეძლებენ.

ული შემთხვა ჩატარდა სამართ-
ილღარღვევათა აღსაკვეთად, მაგ-
რამ ეს მუშაობა არასაკმარისი.
ცალკეული პირები კომისიის გა-
დაწყვეტილების საპარისპიროდ
კვლავ აგრძელებენ დანაშაულებ-
რივ მოქმედებას განაწყენებულ.
უღანაშაულო პირთა მიმართ.
სემირა მუშაობის გააქტიურება
რისთვისაც საქალაქო საბჭოს აღ-
მასკომმა ვადაწყვიტა:
დაედალოს კომისიას, ქუჩის

კომიტეტების, უბნის ინსპექტორ-
ების და სხვა სამართალღამდევი
ორგანოების მეშვეობით გამოავ-
ლინოს ქალაქში მცხოვრები ერთ-
მანეთზე გაღამტერებულ ოჯახე-
ბი, ცალკეული პირები და
იყვანოს ისინი აღრიცხვაზე, მიი-
ღოს ზომები ურთიერთობის ნო-
რმალისადგენისათვის.
ჩატაროს კომისიის სტოშები
გადაპტერებულ პართა სცხოვრ-

ებო ადგილის მიხედვით შეკ-
თუბნის მცხოვრებთა მონაწილე-
ობით. მოხდეს კომისიის მიერ
შემოსულ საკონფლიქტო სიტუ-
აციის ფაქტების დროული რეაგ-
ირება.

შინაგან საქმეთა განყოფილებ-
ამ გამოავლინოს და სამართლებ-
რივი რეაგირება განახორციელოს
იმ პართა მიხართ, რომლებმაც
შურისძიების მიზნით ხადაინეს
მოქალაქეთა მიხართ საკუთრების
განადგურება და დაზარალებულ-
ებს საბლ-კითხას გაყიდვასაც კი
უქრძალავენ.

შეტანილ იქნა იგარეთვე ცვლი-
ლება სამართალღარღვევათა პტი-
ფილქტიკის კონისიაში. დამტ-
ყდა მისი ხადა შემადგენლობა.

შურნალინის უბის წიგნაკიდან

ბედნიერია ქვეყნურად, რომელიც უსისტემოდ გაბნეულ აგურსა და ბლოკს სიმწვობრად და მარშონიულობა შესძინა და მშვენიერი წაგებობა აღმართა, ყოველი ჩვენგანი თავიანთ სივრცეში შეფუთვას დაკარგულ ხედებს, რომელთაც დათონა გამოადნო, ყველაზე თბილი და მოხდენილი ეპითეტა უნდა გამოხატოს მტრისმოწყალების თუ მტრებთან გარჯა, რომლებიც მწერაწურული ზვავით ამშვენებენ ჩვენს ხეობას.

მაგრამ უთვალავ პარაფრაზით შორის შენი დევიზ-რუღუნება ხაგანებაა და გამოჩენილია, მასწავლებლო, ერთდროულად სკულპტორიც ხარ, რომელიც მოზარდის ხასიათს ძირწავ და აქანდაკებ. მებადედაც მებუღავი, ვინაიდან მომავლის წერტებს თავს ეფუძნება და ახარებ ზვალ-

ნდელი საქართველოს საკეთილდღეოდ. შენი ყოველდღიური შრომა მხგნელ-მთევრელის მუხლანაზრედელ წვა-დავასაც მაგონებს, რამე

მოდის პერმისი... მეასკრი და სუფთა

თუ შენს მიერ ყრმის ხელში ჩაგდება სიკეთის ყოველი მარცვალი ერთი ასად და ასათახად ამოთავთავდება ხოლმე.

ხად არ ნახავ შენს აღზრდილებს; მშენებლობის საბარბოვზე, თუ საკვლევ ლახობატორაში, ავადმყოფის სახითმალთან, თუ ყანაში, თითოეული მათგანის ხანგონით ბარათში, გითარცა ცვა-რის წვეთში დაუფარდვანია ცხ, ხე ირტყდება შენი გულითა და ხედების სითბო ვიყოს რეალის-

ტები. აღზრდილია შორის შესაძლოა უღირსიც გამოერიოს, ამიტომაც მტკიცა ამის გამო თქვენს გულზე დამინებული ნაქდევი.

ჭერ კიდევ სულგანათლებული დიდი იაკობ გოგებაშვილი მიუთითებდა, რომ საქირთა ბავშვებ-

ნი ადვზარდით არა მიწზე დაზარებულნი, იმუღუსური დისციპლინა, არამედ შეგნებულნი დისციპლინა. ეს ას შენაგანი მადლია აღმანიხა, რომელიც მას გამოადგება ხამუსაოზე, თქანში, აღზინებთან ურთიერთობაში.

ახლა განახლებს სოციალიზმის უღვას საქართველოს. ახეთ დროს მასწავლებლის მტრებს უღადებს ტვირთი აწვება ხოლმე, ეს თქვენ უნდა დაშალოთ და დაარდებით ის არტახები, რომელ-

ეზითაც წლების განმავლობაში შებოკილი იყო ქართული სკოლა. თქვენ უნდა აღორძინოთ ერთნული განათლების დარგი. უბოპიური დებულებების დრო წავიდა, აღზრდის ოდინდელ, ქეშმარიტ მიზანს მოგაგონებდით. რეხომ სხვა არაფერია, თუ არა ის, რომ მოსწავლეს გაუღვიო კახების დასახიხა და დოგმატ ქცეული ქეშმარიტების იმპავიუ დაყენების გრძობა. ერთნული იდეალებით და წოგადამაპურადიარებულებით უნდა აწვრონახ ხაგწვების ცნობიერება და არა პოლიტიკური კონუნტუტითა და ყავდასული პედაგოგიური პოტუტუტებით.

„მოდის მერმისი, ფოტობხელში, მკაცრი და სუფთა“, ყველას გავურთობლებს პოტუტა. ურყევად მჭერა, დროს ამ ქანობს ამაყად შეგებება, თავისუფალი საქართველოს მასწავლებლო

გ. ცხინვიძა

მოსაზრება

მიფიქრია ამაზეც

მიყვარს და მიღვლებს ქალაქის ავ-კარგი. მიფიქრია რაზე იცით? ბოტანიკურ ბაღს „შეპირლ“ პოლიტექნიკურ ტექნიკუმს მიფიცეს შესაფერისი ტეტორია და ბინა. ადგილი განვიფიფულდეს ბაღის სასარგებლოდ.

საკოლმურენო ბაზარი განტვირთოს უზომოდ მომარგულული კოლმეპრობის მილაზებისა, სიდაც ყველგან ერთიდაიფიფასორტიმენტის პრადუქტები ფიფება. ქალაქის ცენტრში გაიხსას ბინა და ბინის ნაწახის სპეციალური შეღახების, სპსაათებს გამოეყვით ცოტა შენობა, რომარაფეტიხლოსნები ხათაწლო ნაწილსიჩხოლუშის სანაბიროზე დირეწაწალო, კაკილო, ვიწლი და სხვ. მცენარეები, ნერგები შეეძინოს მოხატელობის ხარწზე და მასწარუნვა მითვე დიფეალოს.

გ. თორღია

დიდი იშვილები 706

სულერი ძმები

ამ დღეებში ქართველი ხალხი თავისი ორი სათაყვანებელი შეფიფის—აკაკი წერეთლისა და იაკობ გოგებაშვილის იუბილეს ზეიშობს. ნიშანდობლივია ის ფაქტიც, რომ ამ ორი ერისკაცის დეაწლის დაფასების დირსახსოვარა თარ-იღები ემთხვევა საქართველოს თავისუფლებისათვის საბრძოლველად მთელი ერის შემართებას. ისინი რომ თავად საწთლებივით დაიფერულენ სამშობლოს კეთილდღეობისათვის ბრძოლაში.

„იაკობ გოგებაშვილი, ჩვენი მზე—ჩვენი დარია“—ო, წერდა ერთერთ თავის ლექსში შიო მღვიმელი და ამ რამდენიმე სიტყვაში თავისებურად ცხადდება დიდი მამულშვილის გაუხუხნარი სიდიადე.

ყველასათვის ცნობილია, თუ რაოდენ მოწიწებით ეყოდებოდა თავისი სულიერი ძმის იაკობ გოგებაშვილის შემოქმედებას და

და იაკობ ვინ, თუ არა ერის სასიკადალო მგოსანია იცოდა ადგა ენის, „ხუნების კარის“, „რუსკოე სლოგოს“ და სხვა უბადლო მარგალიტების შემქმნელის ფასი და მნიშვნელობა ქართველი ხალხისათვის. ამ უნაბირო სიყვარულის გამოხატება გახლდათ აკაკის სიტყვა, წარმოთქმული იაკობის დაქრძილვაზე, რომელსაც დღეს ჩვენს გაზეთში ვბეჭდავთ: „ძმაო იაკობ! უკანასკნელად დაგხურებ რეკეპოდ მგლოვიარე გიგლოგ, როგორც ბირად მგებობის და უფრო მეტად კიდევ, როგორც საზოგადო მოღვაწეს. ჩვენი შეგობობის კავშირი, მაგ შენი სიკვილით გაწყვებილი ხანგრძლივ არ იქნება. ჩემი დღეებიც დათვლილია და მალე დიგაწვი. მაგრამ შენა დაიარგვამ, როგორც საზოგადო მოღვაწისამ კი სამარადისო ბაზი დაიფა გუ-

ლზე ყოველ შეგნებულ ქართველს. წამოდგომა რომ შეგეძლოს ახლა, დანახავდი, თუ რა გრძნობით ყოფილია შენდამი გამსკვილული ამერი-მებრის... გულწრფელად გიგლოგენ დიდები და ჩაგბლივის საფლავში მოზარდი ახალთაობა, რომ გორც ხერეთო მამის. მავარი სიკვილი სანატრელია... შენე აღსრულდა საღმრთო წერილის სიტყვა: „სიკვილი მართალია განასვენებს“. შენ წარსდგები ბირწათლად ჩვენ სახელოვან წინაბართა წინაშე. და ამოუღებები მათ გერდში საუკუნო განსვენებით... აქ კი იღლიადებენ შენი ნაშრომნი და დარჩება სამარადისოდ შენგან გატყენილი გზა და ვინც ამ გზას არ გაივლის, ის არც ქართველად ისენიება. კურთხეულ იყოს სამარადისოდ ის წინადა გზა და მისთან ერთად სახუნებელი შენი... ამინ“.

ყუღიქარედა შრომელები ხტუნულ კულტურებს დაეთმო 2, აქტარე თადარიგს. ზამთარში მეტარი, მრავალწლიან ხალხებს მეცხოველეობისათვის მტკიცე ხე 10 მეტარა.

კვების შექმნის მიზნით ჩადებ დიწყო სინიშლის მოხალისე უფაა 800 ტონა ხელოხი, 120 ადგმა იმ ბრიგადებში, რომლებ-

შემოდგომა სოფლად

ტონა ხეწყო. შვრის დახათხად ხეც გვიც ფიფია და როინ მქმწადა 10 მეტარა ნიადგი. აცარია უძღვებია.

ჩაუხს დათხილია 7 მეტარაზე. ყველა იმ ხაქმში, რაც ქირს-საყენმომოტებელია ბრავად-ახულის მოვლა-მოყვანას ენება, რომელიც შრომის ახალი მე-თოდით ქმნის პრადუქციას, ხელმძღვანელობს მთავარი ინფი-ნერ-მექანიზატორი გურამ ფიფია.

ერთწლიანა კულტურებში წუფს დაიკავა 95 მეტარა. აქედან ხე-ინდი ხამარცულიდ დაითხა 80 მეტარაზე, სახალოხედ—80, ვადებში.

მწვანე მანად—25 მეტარაზე. ბო-

გ. თორღია

საჭიროა ახლებური მიღგომევი

ამჟამად ჩვენს საზოგადოებაში მიმდინარე რთული პოლიტიკური, ეკონომიკური და სოციალური ცვლილებები მოითხოვენ მოზარდთა აღზრდის მკვეთრად გაუმჯობესებას, შეცდომებისა და ნეგატიური მოვლენების დაძლევას. სიძნელეები და აბასწორი მიდგომები აღმზრდელობით მუშაობაში დღეს აშკარად ჩანს როგორც წოგადსაგანმანათლებლო სკოლაში, ისე ოჯახშიც. დადგა დრო ენერგიულად გვიძიოთ და წინ წამოვიწიოთ აღზრდის ახალი ფორმები და მეთოდები და გაბედულად დავნერგოთ პრაქტიკაში. ყოველდღიურობაში გვიჩვენა: აღმზრდელობა უმრავლესობა მოკლებულია პედაგოგიური ცოდნის მინიმუმს. წლების მანძილზე მხოლოდ დეკლარაციები და მოწოდებები იწერება, ხოლო დავიწყებას მიეცა პედაგოგიის კლასიკოსების იდეები აღმზრდელობა პედაგოგიური მომზადების აუცილებლობის შესახებ. მარტო ვ. სუხოლინსკის პრაქტიკული გამოცდილება და დებულებები რად დირს. მშობელთა საყოფილო-თაო პედაგოგიკის მიზნით ვ. სუხოლინსკიმ პირდაპირ სკოლაში შემოიღო მუდმივიმოქმედი საწავლებლებს სჭირდება რადიკალური გარდაქმნა. და ამ მუშაობის გამოკვეთილი მიმართულება უნდა გახდეს პროფილაქტიკა. არავისთვის არაა საიდუ-

შედაგოგური კურსები და სემინარები, სიდაც ხდებოდა მშობელთა კონსულტირება დიფერენცირებულად; პირველი და მეორე კლასების მშობელთათვის ცაფქმ, ხოლო მეტოთე, მერვე და მეცხრე—მეთერთმეტე კლასების მოწყვალეთა მშობელთათვის ცაფქმ-კურსებზე და სემინარებზე დიქციებიითა და მოხსენებებით გამოდიდნენ სკოლის საუკეთესო მასწავლებლები და რასაკვირველია, თვითონ დირექტორი—სუხოლინსკი.

დადევანდელ სკოლასა და პროფ-

მლოს სკოლებს შედაგოგების უმეტესობა ხტოდაც პედაგოგიკა და უსიქოლოგიკაში; არარტობედ გვხვნიხა ახალგაზრდა მასწავლებლისა და უფრო ხშირად მშობლებიხაგან (უფრო მეტად ახალგაზრდა დედ-მამისხაგან) არავინ გვასწავლის და არავის უსწავლია ბავშვთა აღზრდის ხელოვნება, არ ვიციოთ ბავშვებთან და მოზარდებთან ურთიერთობის მეთოდები და ფორმები. სკოლის მასწავლებელთა უმრავლესობა უმადლეს სასწავლებლებს უჩივის, რომ იქ სუსტად აწყავ-

წული მდგომარეობა არანახარბიფლია, უხარტლებ ყოფილას მინდვას საჭიროებს იხგ და იხგ მოხატელობის საყოფილოთაო შედაგოგაციის პრაბლემა. მოზარდთა ქცევაში ვიდაჩრების მიწეწეხი ძირითადად ამ პრობლემის მოუგვარებლობაში უნდა გვიძიოთ. თუნდც დანაშაულობათა კატახტორული წრადც დღეს აღზრდის არარეტატურ, დაბალდონზე მეტყვიობებს.

როგორ გვხახახა პრობლემის გადაწყვების გზები?

პ. ლურწაძე

როგორ ვამზადებთ თვითნებურად სეზონისთვის?

ნოემბერი, შემოდგომის უკანასკნელი თვე. ფოთოლცვენის სეზონი არილი ნელი-ნელ იკვეთება მოახლოებული ზამთრის იუნი კონტური. როგორ იქნება იგი, ცივი და პირქუში თუ მზის სხივით ნაფერები და გულმოდგინალო? — ამ კითხვას პასუხის გაცემა სინოტიკოსების საქმეა და რაინდ დაამზადებელი პროგნოზი არ უნდა მიეღოს, ფაქტი ერთია: ჩვენ ყოველმხრივ მზად უნდა ვყოფილიყავით სეზონისთვის, ყველაფერი ვიფიქროთ, რათა იხილავდნენ ხიბულად ჩვენი ყოფის დღეები უფრო არ დაამიძინოს სიცოცხლე. ელემენტარული, განვითარების მოუწყობლობა... არადა, როგორც ვკვირვებ, თბობის სეზონისთვის მზადება ქალაქ ზუგდიდში კვლავ ნაბიჯებით მიდის. გასული წლების „ცივი გაკეთილებიდან“ სასიკეთო დასკვნების გამოტანა მართებს

ყველა იმ ორგანიზაციასა და მსახურს, ვისაც კი რაიმე შენების წერტილი აქვს ქალაქის მოსახლეობის, შრომითი კოლექტივების, უწინარესად, სკოლებისა და საბავშვო ბაღების თბოლოგურად მოწყობისათვის. თბობის პერიოდისთვის მზადების პრობლემებს ჩვენ კიდევ მივუბრუნდებით, ხოლო ამჟამად ვნახოთ როგორ იქცეოდნენ თბობის ამ მხრივ საბავშვო ბაღებში. როგორც ქალაქის განათლების განყოფილების გამგებ ბატონმა მურად შამთაბაძემ გვითხრა, განათლების განყოფილების სინოტიკოსი 29 საბავშვო ბაღის შენობიდან 20 თბება შევით. ბაღები, რომელთაც გააჩნიათ ცენტრალური გათბობის სისტემა

ანუ საკუთარი საქვებზე შეტრეობა, ქალაქის თბოსამსახურის დაქვემდებარებაში არიან და მათი შემთხვევაში მზადება ამ უკანასკნელის კომპეტენციის სფეროშია. — 200-მდე აღსაზრდელი ჩვენს ბაღში. მართალია ჩვენი საქვებზე ნახშირით თბება, მაგრამ 10 კუბური მეტრი შეშა მინც გავიყვანეთ და 4 ტონა მდე თბვალი საწვავი სარეზერვუარი. მათი შემოწმება ქალაქის თბოლოგურების ევალუაცია, მაგრამ ჯერ-ჯერობით რეალურად არაფერი ნანს, სამწუხაროდ, ხშირად ელემენტარულიც არა გვაქვს. ს. შირცხაძის — №13 ბაღის გამგე: — 50 კუბური მეტრი შეშა უნდა მოგვარდნოს სატყეო მეურნეობაში, მაგრამ დღემდე ერთი ლერიც არაა შემოტანილი. გვირგვინიან, მაღე მუშახელს ვიშოვით და ყველაფერი მოგვარდება. ვფიქრობ სიტყვას არ გატეხენ.

ის, რაც შეეხება ბაღებს, რომლებიც შეშის ღუმლით თბება, საჩიოთაშორისო სატყეო მეურნეობის იმედია არიან. ეს იმედო, სამწუხაროდ, ხშირად წაიღებია. სატყეო მეურნეობას არა მკაცრ ტყისმპრელი მუშახელი, შეშის დამამზადებელი და ამის გამო ბრკოლდება ბაღებში შეშის შემოტანა... ჩვენ ვესაუბრეთ საბავშვო ბაღის გამგეებს, აი, რა განაცხადეს მათ დიდი გულსიტკივლით: შ. ნოზაძე — №7 ბაღის გამგე:

ჩვენ საბავშვო ბაღის ახალი, ტიპური შენობა შეიქმნა, მისი ცენტრალური გათბობის სისტემა თერმული თბოქსელშია ჩართული, მაგრამ რად გინდა — ამ „სიკეთო“ ერთი დღეც კი არ უსარგებლიათ ბავშვებს და მათ აღსაზრდელებს. აქ დღეისათვის შემოტანილია ხაჭირი რაოდენობის შეშის მხოლოდ ნახევარი. 30 კუბური მეტრი შეშა უნდა მოიპოვებოდნენ საბავშვო ბაღში. სხვაგანაც თითქმის ანალოგიური მდგომარეობაა დროც არ ითმენს — თბობის სეზონამდე თითქმის ჩამოსათვლილი დღეებიც არაა. ეტყობა, წლებლაც თავს შეგვახსენებს ერთი ქართული ანდაზა „დღე-მეზვალე კაცსაო, თოვლი მოადა კარსაო...“ ვცდები? ღმერთმა ქნას, ვცდებოდე. ჯამბულ ბრძანებ,

ჰინკლო, ანდაზა არ გაეპრილდეს...

კოლექტივი და მისი საზრუნავი წინ სინტერესო სამუშაოები

ზუგდიდის ბოტანიკურ ბაღში გაუწეველი ინტერესით მიმდინარეობს სამეცნიერო-სამეურნეო მუშაობა. კოლექტივის თანოველი წევრი გამსვენალი იმის ღრმა შეგნებით, რომ უკეთესი შერჩევისათვის შეიქმნა საკარტელოს თავისი მოკრძალებული წვლილი შენატოს. კოლექტივის სადღესიო ამოცანებზე და პერსპექტივებზე ბოტანიკური ბაღის დირექტორმა, სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა კანდიდატმა უსლარ ლატარია გვითხრა: ჩვენი ზრუნვის ერთერთ ძირითად საგნად კვლავ რჩება ბაღის გარეგნული — მხედველობითი მხარის სრულყოფა. ეს პროცესი, ბუნებრივია, ორგანულ კავშირშია ბაღის დენტროლოგიურ სახეობათა გამრავლებასთან, მის ბიო-ეკოლოგიური თვისებების შესწავლასთან, ამ კუთხით შეიძლება ითქვას, რომ ინტენსიური მუშაობა მიმდინარეობს. შემოტანილი იქნა კანადიდან მრავალწლიანი მცენარე შტოში, რომელსაც ახასიათებს სამკურნალო თვისებები. ამის გამრავლებით შეიძლება ფარმაცოლოგიის შექმნის სამკურნალო თვისებებით მდიდარი ნედლეული. ამ მხრივ დასახულია კონკრეტული ღონისძიებები, რათა ეს კულტურა გავრცელდეს იქნას კოლხეთის ქობიან ადგილებში. ჩვენი კოლექტივი შეიძლება ითქვას, რომ თავს აბაზს ჩვენზე დაკისრებულ წმინდა საველე და სამეურნეო საქმიანობას, მაგრამ კვლავაც გააუხეხს წლობით თავმოთხმული პრობლემა, ესაა ზოგიერთი ზუგდიდელი ვაი მოქალაქის შეუგნებლობა და ბიოლოგიური სიყრუე გარემოსადმი, მისი სანიტარულ-პოეტიური მხარისადმი ასეთი თავდაცვითი აქტიურობებზე ბუნების გულყოფაში. მათი კეთილი ნაყოფი იქნება ბაღსაც ატყვი. დასანანი ის არის, რომ ათასგნის გაფრთხილება და შეგონება დღემდე რჩება ხმაღ მღალადეობისა. ჩვენი ეს საყვედური კონკრეტულად ეხება ბაღის მიმდებარე ტერიტორიაზე მცხოვრებთა გარკვეულ ნაწილს. ვიმედოვნებთ, რომ შესაბამისი ქუჩის კომიტეტები დღეიდან მაინც ყურადღებენ ჩვენს სამართლიან პრეტენზიებს. ჩვენი მცირერიცხოვანი კოლექტივი კვლავაც ჩვეული მონდობითა და ერთსულოვნებით უბასუხებს დროის მიერ მის წინაშე დასმულ ამოცანებს.

ახლანა თბილისის ხანელმწიფო უნივერსიტეტში ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხი დაიცვა სოფელ კახათის მკვიდრმა, თბილისის ა. ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტის სოხუმის ფილიალის დოცენტმა ტინა მონიამ. ტინა მონია მეცნიერებათა სწავლულია და მეცნიერთა რიცხს, რომლებმაც თავიანთი მონდობით, მშობლების დაუხმარებლად, ხელმოკლეობის გზაზე გაველით გაიკვირეს გზა მეცნიერების მწვერვალებსაკენ. შეძლო, დიდი ჯაფის ფასად შეძლო სწავლამოწყურებულმა ბიჭმა იმსტიტუტის დამთავრება, მერე კი სამეცნიერო ხარისხისთვის საჭირო მასალების შეგროვება. ფრთად რთულ საქმეს მოქი და ხელა — ძველი ქართული ლიტერატურის კვლევა, კერძოდ, დავით გურამიშვილის მსოფლმხედველობის შესწავლა. ნიჭიერი ახალგაზრდა სოხუმის პედაგოგიური ინსტიტუტის (შემდგომში უნივერსიტეტი) დამთავრების შემდეგ იქვე ასწავლიდა სტუდენტებს ძველი ქართული ლიტერატურის რხტორიას. ახალგაზრდა მკვლევარმა ფრთად პოპულარული სტატიები მიუძღვნა დავით გურამიშვილს, მოგვიანებით კი სამეცნიერო საბჭოს წარუდგინა ნაშრომი ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხის დასაცავად. დაცვა თბილისის ხანელმწიფო უნივერსიტეტის ძველი ქართული

წერილები „ოდიშს“

ამ ბოლო წლებში ბევრი რამ გაკეთდა ტრანსპორტის უსაფრთხო მოძრაობისათვის. მაგისტრალური გზები ქალაქგარეთ გაიტანეს. მოეწყო შემოსასვლელი გზები იმდგვარად, რომ შორი გზით მიმავალ მძიმე და მსუბუქი წონის ტრანსპორტს ქალაქის ცენტრში არ გავდლო ახე გავეთდა ეს სენაკში, სამტრედიასში, გალში და რესპუბლიკის სხვა ქალაქებში სადაც კი ამისი რეალური შესაძლებლობა იყო. ამ პრობლემის გადაწყვეტის ჯერა ჩვენშიც დადგა. მაგრამ იგი ცოტა უსუღმართად, მოსახლეობის შევიწროებისა და შეწუხების ხარჯზე გადაიჭრა. გამოიძენა ყველაზე იოლი ვარიანტი. შედეგი კი ის გახლავთ, რომ ქალაქის ვიწრო და მუუდრო ქუჩები მძიმეწონიანი მანქანების ხმაურმა, მოტორების გუგუნმა გაუარულა უხვად გვაქვს გამოინაბოლქვე ვიწრო.

ამ ახალი მაგისტრალის ის მოწყვეთები, რომლებიც გადის შენგულის, საბჭოს, კეროვისა და რუსთაველის ქუჩებზე სრულიად მოუშაადებელი აღმოჩნდა. დასახლებულ ქუჩებს არ გააჩნიათ მძიმეწონიანი ხატივით ავტომანქანებისათვის საჭირო გაბარიტი, მოხვევის რადიუსი, ხავალი ნაწილის სიგანე, ტრანსპორტის გასაჩერებელი გზის ნაპირი, ფხვით მოსიარულეთა ზოლი. ყველაფერ ამას თავი რომ დავანებოთ ზოგან არ არის სიჩქარის შემოღულველი ნიშნები, რაც მარცხის ერთგვარ პირობასაც კი ქმნის. მშობლებს უჭირთ ბავშვების გაშვება ეზოს გარეთ ზედამხედველობის გარეშე. ვაკვირს და ერთმანეთს ვეკითხებით მეზობლები, რომ კეთილი

„მაფშალია“ და მისი ავტორი

ლიტერატურის კათედრაზე შედგა ბრწყინვალედი ჩიარა ვაფშალია. მეცნიერმა მოწვევადი კვლევებიც დავით გურამიშვილის ფენომენს მიუძღვნა. სწორედ ამ თემაზე დაიცვა დისერტაცია ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხის მოსაპოვებლად. ხადოქტორი თემა „დავით ბნისა ლიტერატურული წესბრუნებისა და კომპოზიციის სპიტიზმი“. ამ შემთხვევაშიც ბრწყინვალედ შედგა დაცვა. თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობაში დასტამდა მისი გვერდიაანი ნაშრომი, რომელშიც აღიარება მოუტანა მის ავტორს. პედაგოგიური მოღვაწეობითა და მეცნიერული ნაშრომების გამოცემით როდი კმაყოფილდება ტინა მონია. იგი ამავე დროს გახლავთ მშვენიერი საბავშვო პოეტა. სამოცდაათიან წლებში წარჩი მკითხველი, და არა მარტო წარჩი მკითხველი, ზედინედ დებულს ტინა მონიას ლექსების კრებულებს, რომლებსაც ლიტერატურული კრიტიკა მაღალ შეფასებას აძლევს. გამომცემული კრებულებიდან განსაკუთრებულ ადგილს იკავებს „კოდალა და ძილისგულა“, რომელშიც ნიჭიერი და დაკვირვებული შემოქმედის თვლითაა დაწახული მოზარდის საშყარო, მიმდინარე წელს კი გამოცემილია „ნაკადულმა“ მკითხველს

მიაწოდა მწერლის მორიგი კრებული „მაფშალია“. მაფშალია ქართული წლებლულის იდენტური სახელია შეგარულ მტყველებში. მკითხველი სათაურითაა გრძობა, რომ წიგნში შესული იქნება სახიბლრო, სახშიარული ლექსები, რამეთუ მაფშალია სწორტოვარი მომღერალი ფრთო ხანა ბუნების წიაღში. მართლაც, რა დამაფიქვებლექსებს „ჩემი მამული“, „თბილისი“, „ქვევრი“, „საშუქრები“, „თოქინები იციანა“ და სხვ. ამ პატარა წერილის მკითხველს შევთავაზებ ზოგიერთ მათგანს: ფანჯარისთან მოდგა და თავი დაბლა დახარა, ფარსკლავების ამალით მოვედო, მხარა. ახე მიმართავს თვარს წორჩი მკითხველი, რომელიც დანტერეხებულია მთვარისა და ფარსკლავების ღამეული სტუმრობით. ხელა ვნახოთ თუ როგორ უყურებენ პატარები თოქინებს, რომელთა ფერებაში საკმაოდ დიდ დროს ხარჯვენ ისინი. ჩემი ბებო ბაზარშია, სახლში დავრჩით მე და კაბა, გავრტეხე და ეს თეფშები, გავამშროლო უნდა ხალა. ერთი თეფში გამიტყდა და ბებოსთან ხომ სირცხვილია? მე ვწუხვარ და თოქინები გულთანად იციანა. მასაღის ილუსტრირება უხვად შეიძლება, მაგრამ დაკმაყოფილდეთ ამ ორი მაგალითით, ავტორს კი ვუსურვოთ მოწვევადი წარმატებები როგორც პოეტიის, ისე მეცნიერების სფეროში. იანალიზ ბანსანბრდია. 29 ოქტომბერი, 1990 წ.

მოსახლეობის ინტერესების გათვალისწინებით

ბორტის გასაჩერებელი გზის ნაპირი, ფხვით მოსიარულეთა ზოლი. ყველაფერ ამას თავი რომ დავანებოთ ზოგან არ არის სიჩქარის შემოღულველი ნიშნები, რაც მარცხის ერთგვარ პირობასაც კი ქმნის. მშობლებს უჭირთ ბავშვების გაშვება ეზოს გარეთ ზედამხედველობის გარეშე. ვაკვირს და ერთმანეთს ვეკითხებით მეზობლები, რომ კეთილი

ცხოვრების ატრიბუტები, როგორცაა გახსადენი, კანალიზაცია, ქუჩის განათება ჩვენს ქუჩებს არ გააქარებია. ცხვრწინ კი ყოველგვარი შეთანხმების გარეშე გავტარებს მძიმეწონიანი მანქანები. ტრანსპორტის მიერ გამოწვეულ ხმაურზე და გამოინაბოლქვე არაფერს ვიტყვოდით ბავშვებს და ჩვენი ოჯახის წევრებს ავტოვარიის საშიშროება რომ არ

ემუქრებოდნენ. საშიშროებაზე კი იმითომ ვამაზვილებთ ყურადღებას, რომ ამას არა ერთგნის ჰქონდა ადგილი. იყო შემთხვევა, როცა საბჭოსა და შენგულის ქუჩის გადაკვეთაზე მოხდა ავტოვარია. „მავ“ მარცხის მძიმე ავტომანქანის მძღოლმა, რომელიც გადამეტებულ სიჩქარით მიდიოდა, მოხვევის დროს ვერ დაიცვა მოძრაობის წესი და შეიჭრა მოქალაქე-

მის დაშენიას და დარსელიას ეზოებში. საბედნიეროდ ეს ის დრო იყო, როცა ბავშვები სკოლაში იყვნენ, დასახლისები კი საშარულში საქმიანობდნენ და ეზოში არავინ იყო. შემთხვევითობისაგან დაწვეულნი არავინა ვართ. ვიძრე უბედურება დატრიალდებოდა, საჭიროა ამ საქმეს დროულ ეშველოს, თორემ მერე გვიანია თითზე კბენანი. საბჭოს, შენგულისა და კეროვის ქუჩის მცხოვრებთა სახელით დიდი სამამულე ომის ვეტერანებმა ვ. მიქანი, ნ. გვაჭავიძე.

